

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 lutego 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jarosław Matras (przewodniczący)

SSN Jacek Błaszczyk (sprawozdawca)

SSN Małgorzata Gierszon

Protokolant Monika Zawadzka

przy udziale prokuratora Prokuratury Krajowej Roberta Tarsalewskiego
w sprawie **W. B.**

skazanego z art. 156 § 1 pkt 2 k.k. i in.,

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie

w dniu 6 lutego 2025 r.,

kasacji wniesionych przez obrońców,

od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie

z dnia 8 grudnia 2023 r., sygn. akt VIII AKa 294/23,

zmieniającego wyrok Sądu Okręgowego Warszawa - Praga w Warszawie

z dnia 17 marca 2023 r., sygn. akt V K 124/22,

**uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę do ponownego
rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu w Warszawie.**

[J.J.]

Jacek Błaszczyk

Jarosław Matras

Małgorzata Gierszon

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 17 marca 2023 roku, sygn. akt V K 124/22, Sąd Okręgowy dla Warszawy - Pragi w Warszawie uznał oskarżonego **W. B.** w ramach zarzucanego mu czynu w pkt I i II aktu oskarżenia za winnego, tego, że: w nocy z dnia 31 grudnia 2020 roku na 01 stycznia 2021 roku przy ul. M. w lokalu nr [...] w W., woj. [...], działając z zamiarem ewentualnym spowodowania u D. D. ciężkiego uszczerbku na zdrowiu, poprzez z dużą siłą szarpanie wskazanej, popychanie, uderzenie nią o ścianę, w tym głową, zadawanie wielu uderzeń rękami, pięściami i kopanie po całym ciele, w tym w twarz i tułów, również po jej upadku na podłogę, gdy nie mogła się ruszać i wstać, spowodował u pokrzywdzonej obrażenia ciała w postaci zasinień, obrzęku policzków, zaczerwienienia skóry grzbietu, złamania kości krzyżowej złamania kręgosłupa piersiowo-lędźwiowego oraz złamania rusztowania kostnego klatki piersiowej, powodując tym samym ciężki uszczerbek na zdrowiu D. D. w postaci ciężkiej choroby długotrwałej, po czym pozostawił pokrzywdzoną i zbiegł z miejsca zdarzenia, tj. o czyn z art. 156 § 1 pkt 2 k.k. i na tej podstawie skazał go, wymierzając karę 5 lat pozbawienia wolności.

Ponadto oskarżonego uznał za winnego tego, że w nocy z 31 grudnia 2020 roku na 01 stycznia 2021 roku przy ul. M. w lokalu nr [...] w W., woj. [...] groził D. D. , R. J. oraz D. C. pozbawieniem ich życia oraz spaleniem, przy czym groźby te wzbudziły u ww. pokrzywdzonych uzasadnioną obawę, że będą spełnione, tj. o czyn z art. 190 § 1 k.k. i na tej podstawie skazał go, wymierzając karę 6 miesięcy pozbawienia wolności.

Oskarżonego W. B. uznał także za winnego tego, że w nocy z 31 grudnia 2020 roku na 1 stycznia 2021 roku przy ul. M. w lokalu nr [...] w W., woj. [...], bezprawnie pozbawił D. D. , R. J. i D. C. wolności poprzez zamknięcie na klucz drzwi prowadzących do jednego z pomieszczeń wskazanego powyżej lokalu, w którym znajdowali się ww. pokrzywdzeni, uniemożliwiając tym samym ich swobodne poruszanie się i pomimo kierowanych przez pokrzywdzonych do niego wielokrotnych próśb i wyrażanej woli opuszczenia pomieszczenia, drzwi do niego prowadzących

nie otworzył, tj. o czyn z art. 189 § 1 k.k. i na tej podstawie skazał go, wymierzając karę 5 miesięcy pozbawienia wolności.

Na podstawie art. 85 k.k. i art. 86 § 1 k.k. wymierzone oskarżonemu W. B. jednostkowe kary pozbawienia wolności Sąd Okręgowy połączył i orzekł karę łączną 5 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności. Na podstawie art. 41a § 1 k.k. orzekł wobec oskarżonego W. B. za czyn z art. 156 § 1 pkt 2 k.k. zakaz bezpośredniego i pośredniego kontaktowania się z pokrzywdzoną D. D. na okres 7 lat. Na podstawie art. 41a § 1 k.k. i art. 41 a § 4 k.k. orzekł wobec oskarżonego za czyn z art. 156 § 1 pkt 2 k.k. zakaz intencjonalnego zbliżania się do pokrzywdzonej D. D. na odległość 100 metrów na okres 7 lat. Ponadto na podstawie art. 46 § 1 k.k. orzekł wobec oskarżonego obowiązek naprawienia w części szkody wyrządzonej czynem kwalifikowanym z art. 156 § 1 pkt 2 k.k. poprzez zapłatę na rzecz pokrzywdzonej D. D. kwoty 3 900 zł oraz obowiązek zadośćuczynienia w wysokości 50 000 zł.

Sąd Apelacyjny w Warszawie, rozpoznając apelacje wniesione przez obrońców oskarżonego, prokuratora oraz pełnomocnika oskarżycielki posiłkowej, wyrokiem z dnia 8 grudnia 2023 roku, sygn. akt VIII K 294/23 zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że podwyższył zadośćuczynienie orzeczone od oskarżonego na rzecz pokrzywdzonej D. D. o 30 000 zł, tj. do kwoty 80 000 zł; w pozostałym zaś zakresie zaskarżony wyrok utrzymał w mocy.

Kasację od powyższego wyroku wnieśli obrońcy skazanego W. B. - adw. Ł. P. oraz adw. E. O. .

Adw. Ł. P. zarzucił zaistnienie bezwzględnej przesłanki odwoławczej, o której mowa w art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. w zw. z art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej oraz art. 6 ust. 6 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności w postaci nienależytej obsady Sądu, tj. wydania zaskarżonego orzeczenia przez Sędzię X.Y., która została powołana na stanowisko Sędziego przy udziale Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 roku o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw.

Na wypadek zaś nieuwzględnienia powyższego zarzucił:

1. rażąco obrazę przepisów postępowania, mającą istotny wpływ na treść zaskarżonego wyroku, tj. naruszenie art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k. w zw. z art. 6 ust. 1 zd. 1 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności z dnia 4.11.1950 roku w zw. z art. 2 ust. 1 Protokołu nr 7 do EKPCz z dnia 22.11.1984 roku, polegające na nienależytym rozpoznaniu wskazanych poniżej zarzutów zawartych w apelacji obrońcy W. B. - poprzez nieuwzględnienie istotnych okoliczności podniesionych w tych zarzutach i w związku z tym brak ich wszechstronnego oraz rzetelnego rozważenia, co wiązało się w szczególności z odniesieniem się przez Sąd Odwoławczy do przedmiotowych zarzutów w sposób ogólnikowy i wybiórczy, sprowadzając się wyłącznie do powtórzenia argumentacji Sądu I instancji lub przedstawieniu własnych, niedotykających jednak istoty zarzutu, rozważań, przy jednoczesnym zaniechaniu odniesienia się do podniesionych w treści środka odwoławczego okoliczności, które podważają prawidłowość dokonanej przez Sąd meriti oceny materiału dowodowego, z czym wiąże się dokonanie całkowicie błędnych ustaleń faktycznych, co w konsekwencji doprowadziło do zaniechania wszechstronnej kontroli odwoławczej zaskarżonego wyroku sądu I instancji oraz skutkowało „przeniesieniem” uchybień tego Sądu do orzeczenia Sądu odwoławczego i miało wpływ na jego treść z uwagi na istotność tych okoliczności z punktu widzenia znamion czynów przypisanych W. B. , a czego konsekwencją stało się pozbawienie skazanego prawa do rzetelnego rozpoznania jego sprawy w postępowaniu odwoławczym, tj.:

nienależyte rozpoznanie zarzutu:

- 1.obrazy przepisów prawa procesowego, tj. art. 5,7 i 410 k.p.k. - w zakresie czynu opisanego w pkt I, II i III wyroku;
- 2.rażącej niesprawiedliwości wyroku, o której mowa w art. 440 k.p.k. oraz błędu w ustaleniach faktycznych w zakresie zasądzzonego zadośćuczynienia oraz odszkodowania;
3. rażące naruszenie przepisów postępowania, mające wpływ na treść orzeczenia, tj. art. 193 § 1 k.p.k. w zw. z art. 167 k.p.k. w zw. z art. 437 § 2 zd.

2 k.p.k. a *contrario* poprzez zaniechanie przez Sąd dopuszczenia i przeprowadzenia z urzędu dowodu z opinii biegłego z zakresu mechanoskopii na okoliczność rzeczywistej przyczyny niemożności otwarcia drzwi, podczas gdy dowód ten był niezwykle istotny dla ustalenia okoliczności popełnienia czynu, zaś ustalenie tych okoliczności wymaga wiadomości specjalnych;

Mając na uwadze powyższe zarzuty na podstawie art. 537 § 1 i 2 k.p.k. skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi odwoławczemu.

Adw. E. O. zarzuciła zaskarżonemu wyrokowi rażące naruszenie przepisów prawa procesowego, a mianowicie art. 439 § 2 k.p.k. w zw. z art. 6 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności poprzez naruszenie prawa do rzetelnego procesu, prawa do skutecznego środka prawnego i bezstronnego sądu, co mogło mieć istotny wpływ na treść orzeczenia poprzez wydanie orzeczenia w II instancji przez Sąd nienależycie obsadzony, polegający na orzekaniu przez Sąd Apelacyjny w Warszawie, w którym zasiadał sędzia sprawozdawca delegowany na własny wniosek z Sądu Okręgowego w Lublinie, uzyskując stanowisko sędziego Sądu Okręgowego po przejściu procedury przed neo - KRS, przy zdecydowanym sprzeciwie Zgromadzenia Sędziów Apelacji Lubelskiej, co do którego to sędziego zachodziły już wcześniej okoliczności, które skutkowały wyłączeniem tego sędziego od orzekania w innej sprawie, przy czym delegowanie na podstawie decyzji administracyjnej władzy wykonawczej, którą to delegację zawsze może odwołać minister, skutkowało tym, że w sprawie doszło do niewłaściwej obsady sądu.

Podnosząc powyższy zarzut skarżąca wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku Sądu II instancji i przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu w Warszawie do ponownego rozpoznania.

Prokurator Regionalny w Warszawie w pisemnej odpowiedzi na kasację wniósł o jej oddalenie jako oczywiście bezzasadnej.

Prokurator Prokuratury Krajowej na rozprawie kasacyjnej wniósł o uwzględnienie obu kasacji w zakresie w jakim wskazują na zaistnienie uchybienia z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Kasacja jest zasadna w zakresie ziszczenia się bezwzględnej przesłanki procesowej określonej w przepisie art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k.

Analizując prawne konsekwencje udziału w składzie orzekającym Sądu odwoławczego X.Y., powołanej na urząd sędziego Sądu Okręgowego w Lublinie na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r., poz.3 ze zm.), odwołać się należy m. in. do uchwały połączonych Izb Sądu Najwyższego: Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 23 stycznia 2020 r., BSA I-4110-1/20 (OSNK 2020, z. 2, poz. 7), i orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowiek (ETPCz) w zakresie dekodowania pojęcia „sądu ustanowionego ustawą” w rozumieniu art. 6 ust. 1 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności (EKPC).

Powołana uchwała trzech Izb Sądu Najwyższego wiąże każdy skład Sądu Najwyższego, dopóty nie nastąpi odstępnie od niej w trybie art. 88 ust. 2 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (t.j. Dz. U. 2024.622), a przyczyny jej związania – pomimo wydania przez Trybunał Konstytucyjny wyroku z dnia 20 kwietnia 2020 r., U 2/20 (OTK-A 2020, poz. 61) – zostały szczegółowo przedstawione w uzasadnieniu wielu orzeczeń Sądu Najwyższego, których argumentację obecny skład Sądu Najwyższego w całości podziela (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 16 września 2021 r., I KZ 29/21, OSNK 2021, z. 10, poz. 41 oraz z dnia 21 stycznia 2022 r., III CO 6/22, czy też uchwały Sądu Najwyższego: z dnia 5 kwietnia 2022 r., III PZP 1/22 i z dnia 2 czerwca 2022 r., I KZP 2/22, OSNK 2022, z. 6, poz. 22).

Bezspornym jest, ponieważ wynika to z dokumentów uzyskanych już wcześniej przez Sąd Najwyższy w toku postępowań kasacyjnych (vide sprawy: III KK 375/21, II KK 607/22, II KK 296/23 oraz II KK 434/23) od Krajowej Rady Sądownictwa oraz zawartych w aktach osobowych sędziego nadesłanych przez Prezesa Sądu Okręgowego w Lublinie, że sędzia Sądu Rejonowego [...] w Lublinie X.Y., powołana została na urząd sędziego Sądu Okręgowego w Lublinie postanowieniem Prezydenta RP z dnia [...] 2019 r., Nr [...], w uwzględnieniu wniosku Krajowej Rady Sądownictwa zawartego w Uchwale Nr [...] /2018 z dnia [...] grudnia 2018 r. Niewątpliwym jest, że Krajowa Rada Sądownictwa, która uczestniczyła w procedurze powołania X.Y. na urząd sędziego sądu wyższego rzędu, ukształtowana została w

trybie przepisów ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw. Powyższe zaszłości zaktualizowały konieczność przeprowadzenia przez Sąd kasacyjny postępowania, o którym mowa w pkt 2 wskazanej uchwały Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r., a więc ustalenia czy w konkretnych okolicznościach wadliwość procesu powołania wyżej wymienionej sędzi i jej udziału w składzie orzekającym Sądu odwoławczego, prowadzi do naruszenia standardu niezawisłości i bezstronności w rozumieniu art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, art. 47 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej oraz art. 6 ust. 1 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności, a tym samym wystąpienia przesłanki nienależytej obsady sądu w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k.

W tym wypadku kontrola wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie, w zakresie wystąpienia uchybienia określonego w art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k., z uwagi na udział w składzie tego Sądu sędzi X.Y., wypadła negatywnie.

W uchwale Sądu Najwyższego BSA I-4110-1/20, a także w orzecznictwie ETPCz [wyrok (Wielka Izba) z dnia 1 grudnia 2020 r., Guðmundur Andri Ástráðsson przeciwko Islandii (skarga nr 26374/18)], co znalazło swoje potwierdzenie również w uchwale składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 2 czerwca 2022 r., I KZP 2/22, sformułowany został trzypunktowy test, w oparciu o który należy dokonywać oceny wagi uchybień mających miejsce przy powoływaniu sędziego. Jak to wywiódł Sąd Najwyższy w tej ostatniej uchwale, badanie polega na ustaleniu, czy:

1. w procesie powoływania sędziego doszło do naruszenia prawa krajowego,
2. naruszenie to miało dostatecznie poważny charakter,
3. zostało ono ustalone i naprawione na szczeblu sądów krajowych.

Rozpoznający niniejszą sprawę skład Sądu Najwyższego w pełni podziela pogląd wyrażony w tej uchwale, że z powodu uwarunkowań ustrojowych w postaci roli w procesie nominacji sędziowskich wadliwie powołanej i obsadzonej Krajowej Rady Sądownictwa, w istocie, *a priori*, odpowiedzieć można, że dwa pierwsze kryteria testu zawsze wypadają będą dla takiego nominanta negatywnie. Doszło bowiem w takim wypadku do naruszenia prawa krajowego – Konstytucji RP – poprzez złożenie wniosku o powołanie sędziego przez organ ukształtowany

odmiennie niż wynika to z art. 187 ustawy zasadniczej i który to organ, poprzez „zbliżenie” do władz politycznych, nie spełnia swej ustrojowej roli „stania na straży niezależności sądów i niezawisłości sędziów” (art. 186 ust.1 Konstytucji RP). „Naruszenie prawa krajowego” tej rangi zawsze musi być oceniane jako „dostatecznie poważne”.

W takim układzie konieczne staje się wyłącznie ustalenie, że konkretny sędzia, który uzyskał nominację w opisanych warunkach, nie jest stronnicy - w sytuacji, gdy obalone zostało domniemanie jego bezstronności, które było regułą przed 2018 r. Obecnie bowiem, konieczny jest dowód pozytywny bezstronności, gdy poprzednio trzeba było wykazać stan przeciwny – brak bezstronności.

Poddając analizie przebieg postępowania konkursowego na urząd sędziego Sądu Okręgowego w Lublinie, w którym uczestniczyła sędzia X.Y., podkreślić należy jego nietransparentność. Wymieniona jako jedyna z grona 15 sędziów Sądów Rejonowych ubiegających się o powołanie na urząd sędziego sądu wyższego rzędu w pionie karnym, nie uzyskała pełnego poparcia Kolegium Sądu Apelacyjnego w Lublinie (wszyscy sędziowie: 4 głosy „za” przy braku głosów „przeciwnych” lub „wstrzymujących się”, sędzia X.Y.: 3 głosy „za” przy jednym głosie „przeciw”). W sposób zdecydowanie negatywny kandydaturę X.Y. zaopiniowało Zgromadzenie Ogólne Sędziów Apelacji Lubelskiej (9 głosów „za” przy 46 głosach „przeciw”) - w sytuacji, gdy kolejna kandydatka, która uzyskała najmniejsze poparcie Zgromadzenia, otrzymała 22 głosy „za” przy 33 głosach „przeciw”. Zdecydowana dysproporcja wystąpiła pomiędzy kandydaturą X.Y., a siedmioma sędziami, co do których KRS podjęła negatywną uchwałę i nie przedstawiła ich kandydatur Prezydentowi RP, a którzy uzyskali poparcie co najmniej 41 sędziów Zgromadzenia, w tym jeden z sędziów aż 51 głosów „za”, przy jedynie 4 głosach „przeciw”.

Uwzględnienie powyższego, nie pozostawia wątpliwości, że uzyskanie przez sędzię X.Y. pozytywnej uchwały niekonstytucyjnej KRS, było podyktowane względami pozamerytorycznymi - zważywszy, że wszyscy kandydaci posiadali zbliżone, pozytywne opinie wizytatorów i charakteryzowali się podobnymi kwalifikacjami zawodowymi. Co zatem zdecydowało o przedstawieniu do nominacji Prezydentowi RP właśnie sędzi X.Y.?

W ocenie Sądu Najwyższego rozpoznającego niniejszą sprawę odpowiedź na to pytanie dają okoliczności ujawnione już po objęciu przez wyżej wymienioną urzędu sędziego Sądu Okręgowego w Lublinie, a świadczące o utożsamianiu się przez nią z działaniami władzy wykonawczej i ustawodawczej dokonującej – od roku 2017 – sukcesywnej destrukcji trzeciej władzy jaką jest władza sądownicza i w konsekwencji powyższego podważenia porządku prawnego, w tym przewidzianej w art. 2 Konstytucji RP zasady państwa prawa.

I tak, w roku 2022 r. sędzia X.Y. podpisała listę poparcia dla – starającego się o wybór do Krajowej Rady Sądownictwa, ukształtowanej ustawą z 2017 r., drugiej kadencji – byłego wiceministra w Ministerstwie Sprawiedliwości sędziego Ł.P.. Uczyniła to pomimo publicznie dostępnych informacji o udziale wyżej wymienionego tzw. aferze „hejterskiej”, w której osoby związane z Ministerstwem Sprawiedliwości starały się zdeprecjonować sędziów niepoddających się presji władzy wykonawczej i stosujących w swoim orzecznictwie regulacje konstytucyjne i konwencyjne. Co istotne, takie poparcie miało miejsce już po wydaniu wskazanej uchwały połączonych trzech Izb Sądu Najwyższego, której treść była powszechnie znana, a niewątpliwie dokładnie znana sędziom.

Następnie, w tym samym roku, po zaledwie 3 latach orzekania w Sądzie Okręgowym, sędzia X.Y. wyraziła chęć delegowania jej do orzekania w Sądzie Apelacyjnym w Warszawie, uzyskując stosowny akt delegacji Ministra Sprawiedliwości w dniu [...] 2022 r. ([...]) - w sytuacji, gdy musiała być świadomą, że delegowanie to było następstwem wcześniejszego (w sierpniu 2022 r.), bezprawnego przeniesienia przez kierownictwo Sądu Apelacyjnego w Warszawie trzech doświadczonych sędziów Wydziału II Karnego tego Sądu do Wydziału III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, co było spowodowane wyłącznie stosowaniem przez tych sędziów Konstytucji RP oraz respektowaniem wiążącego Polskę orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej oraz Europejskiego Trybunału Praw Człowieka.

Niezależnie od już przedstawionych okoliczności zasadnym jest wskazać, że odnośnie do sędziów delegowanych, podstawą oceny dokonywanej w kontekście respektowania należytej obsady sądu jest wykładnia przepisów traktatowych przeprowadzona w wyroku Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 16

listopada 2021 r., w połączonych sprawach od C-748/19 do C-754/19. W orzeczeniu tym TSUE stwierdził, że „art. 19 ust. 1 akapit drugi Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TUE) odczytywany w świetle art. 2 TUE oraz art. 6 ust. 1 i 2 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/343 z dnia 9 marca 2016 r. w sprawie wzmocnienia niektórych aspektów domniemania niewinności i prawa do obecności na rozprawie w postępowaniu karnym należy interpretować w ten sposób, że stoją one na przeszkodzie przepisom krajowym, zgodnie z którymi minister sprawiedliwości państwa członkowskiego może, na podstawie kryteriów, które nie zostały podane do publicznej wiadomości, z jednej strony delegować sędziego sądu karnego do wyższej instancji na czas określony albo na czas nieokreślony, zaś z drugiej strony w każdym czasie, na podstawie decyzji, która nie zawiera uzasadnienia, odwołać sędziego z tego delegowania, niezależnie od tego, czy nastąpiło to na czas określony, czy na czas nieokreślony”.

Sąd Najwyższy w składzie orzekającym w tej sprawie w pełni pogląd ten akceptuje, jednocześnie podkreślając fakt związania sądu krajowego wykładnią przepisów traktatowych dokonaną przez TSUE.

Kwestia obowiązującego w Polsce systemu delegacji sędziów, w związku z cytowanym wyżej wyrokiem Trybunału, była już wielokrotnie przedmiotem wypowiedzi Sądu Najwyższego. I tak, w odniesieniu do delegacji sędziego udzielonej po dacie wydania przez TSUE wyżej przytoczonego wyroku, tj. po dniu 16 listopada 2021 r. i zgodności z prawem orzeczeń wydawanych w ramach tej delegacji, każdorazowo konieczne jest przeprowadzenie testu o charakterze identycznym z tym, jaki wypracowany został na gruncie orzecznictwa krajowego oraz organów międzynarodowych działających na mocy umowy międzynarodowej ratyfikowanej przez Rzeczpospolitą Polską w odniesieniu do osób powoływanych na urząd sędziego sądu powszechnego lub wojskowego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy o KRS z dnia 8 grudnia 2017 r. Posiadanie atrybutu niezawisłości i bezstronności dotyczy bowiem zarówno osoby powołanej na stanowisko sędziego w danym sądzie i w nim orzekającej, jak i – tym bardziej, biorąc pod uwagę dyskrejonalny charakter decyzji o delegacji sędziego do sądu wyższego rzędu - osoby delegowanej, bo tylko

wówczas można mówić o rozpoznaniu sprawy przez „sąd ustanowiony ustawą” tak w rozumieniu przepisów regulujących funkcjonowanie Unii Europejskiej, jak i art. 6 ust. 1 EKPC (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 listopada 2023 r., II KK 469/22).

Wręcz niespotykana, błyskotliwa kariera sędzi X.Y., której przebieg w zarysie przedstawiono, doznała gwałtownego przyspieszenia w okresie sprawowania władzy wykonawczej przez przedstawicieli popieranego przez nią środowiska, nasuwa przypuszczenie, że o jej delegacji do Sądu Apelacyjnego, podobnie jak o wcześniejszym awansie do Sądu Okręgowego, przesądziły czynniki pozamerytoryczne, związane z jej nieskrywanym poparciem dla obozu popierającego politykę ówczesnego resortu sprawiedliwości. Wywołuje to uzasadnione i poważne wątpliwości odnośnie do bezstronności i niezależności sądu z udziałem tej sędzi, której ścieżka zawodowej kariery oraz działania wskazują na bliskie związki z władzą wykonawczą w okresie w jakim zmierzała ona do podporządkowania sobie władzy sądowniczej, w szczególności w okresie delegacji do Sądu wyższego rzędu, która odbywała się z woli Ministra Sprawiedliwości i w każdej chwili mogła zostać przez niego przerwana.

Sąd Najwyższy w tym składzie, jak wskazano, w pełni podtrzymuje wykładnię art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. wyrażoną zarówno w uchwale trzech Izb Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r, jak i szeregu kolejnych orzeczeń, zgodnie z którą z nienależytą obsadą sądu mamy do czynienia wówczas, gdy w składzie sądu bierze udział osoba powołana na urząd sędziego w sądzie powszechnym albo wojskowym na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw, jeżeli wadliwość procesu powoływania prowadzi, w konkretnych okolicznościach, do naruszenia standardu niezawisłości i bezstronności w rozumieniu art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, art. 47 Karty Praw Podstawowych oraz art. 6 ust. 1 EKPC (por. m.in. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11 października 2023 r., III KK 185/23).

Biorąc pod uwagę analizowane wyżej okoliczności dotyczące sędzi X.Y. należy uznać, że sąd z jej udziałem nie spełniał kryteriów sądu ustanowionego ustawą. Wyrażenie to: „sąd ustanowiony ustawą”, zawarte w art. 6 ust. 1 EKPC

dotyczy bowiem nie tylko ustawowej podstawy samego istnienia sądu, lecz również składu orzekającego w każdej sprawie (por. wyrok Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 15 lipca 2021 r., C-791/19, Komisja Europejska przeciwko Polsce). W związku z tym trzeba uznać, że obsada Sądu odwoławczego, w rozpoznawanej sprawie, była niezgodna z regulacjami prawa polskiego i międzynarodowego, nie spełniał ten Sąd standardów obowiązujących w demokratycznym państwie prawa, jakim jest Rzeczpospolita Polska.

W związku z tym zaistniała procesowa konieczność sanacji nieprawidłowości związanych z postępowaniem nominacyjnym sędzi X.Y. na szczeblu krajowym, a mógł tego dokonać wyłącznie Sąd Najwyższy w ramach postępowania kasacyjnego. Tylko uchylenie wydanego z udziałem tej sędzi wyroku Sądu odwoławczego uchroni również Państwo Polskie przed konsekwencjami, w tym finansowymi, które może ponieść w wypadku wniesienia w niniejszej sprawie skargi do ETPCz z zarzutem naruszenia prawa do rzetelnego procesu, a więc rozpoznania sprawy przez sąd niespełniający standardu sądu niezawisłego i bezstronnego „ustanowionego ustawą” (art. 6 ust. 1 EKPC). Notoryjnością powszechną jest, że obecnie już są ponoszone konsekwencje finansowe przez Polskę wobec wydanych wyroków, bądź ugód zawieranych w sprawach rozpoznawanych w wyniku wniesionych skarg do Europejskiego Trybunału Praw Człowieka.

Kierując się przedstawionymi powyżej względami orzeczono jak w części dyspozytywnej wyroku.

Ponownie procedując Sąd Apelacyjny w Warszawie rozpozna apelacje wniesione m. in. przez obrońcę W. B. - bacząc, aby przy wyznaczaniu składu orzekającego nie doszło do uchybienia mogącego skutkować stwierdzeniem wskazanej bezwzględnej przyczyny odwoławczej.

[J.J.]

[a.ł]

Jacek Błaszczyk Jarosław Matras Małgorzata Gierszon

